Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
NIILA JÄÄSKINENA
od 17. rujna 2015.[1]

**Predmet C-312/14**

**Banif Plus Bank Zrt.**
**protiv**
**Mártona Lantosa i Mártonné Lantos**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je sastavio Ráckevei Járásbíróság (lokalni sud iz Ráckeve, Mađarska))

„Dopuštenost – Zaštita ulagatelja – Ugovor o zajmu izraženom u stranoj valuti – Pojam financijskog instrumenta prema članku 4. stavku 1. točki 17. Direktive 2004/39/EZ – Pojam investicijskih usluga prema članku 4. stavku 1. točki 2. Direktive 2004/39 – Okolnosti u kojima su pružatelji takvih usluga dužni procijeniti njihovu prikladnost za klijente – Valjanost ugovora kojima se krše ti zahtjevi – Sankcije prema članku 51. Direktive 2004/39“

## I – **Uvod**

1. Ovim zahtjevom za prethodnu odluku Ráckevei Járásbíróság (lokalni sud iz Ráckeve, Mađarska) traži, među ostalim, smjernice o vrstama instrumenata obuhvaćenih područjem primjene Direktive 2004/39[2]. On također pita proizlazi li dužnost procjene prikladnosti investicijskih usluga i financijskih proizvoda za pojedinačne klijente iz iste direktive. Od Suda je zatraženo da to učini u kontekstu spora oko zajma koji je izražen u stranoj valuti i sklopljen radi financiranja kupnje automobila. Međutim, zbog nepreciznosti u opisu relevantnih činjenica i nacionalnog pravnog okvira zahtjev za prethodnu odluku je prema mojem mišljenju nedopušten.

2. Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na težak socijalni i gospodarski problem od velike važnosti u mnogim državama članicama. Nažalost, zahtjev za prethodnu odluku i glavni postupak ne predstavljaju prikladnu priliku za razvoj sudske prakse Suda u vezi s ovim pitanjem, do kojeg bi trebalo doći u kontekstu prava Unije o zaštiti potrošača, a osobito Direktive 2008/48[3], a ne prava o zaštiti ulagatelja.

1 — Izvorni jezik: engleski

2 — Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ (SL 2004., L 145, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 4., str. 29.).

3 — Direktiva 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL 2008., L 133, str. 66.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 58.). Nasuprot tome, Direktiva 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 60, str. 34.), a koja sadržava poglavlje o kreditima u stranoj valuti, očito se ne primjenjuje u ovom predmetu.

## II – **Pravni okvir**

### A – *Pravo Europske unije*

#### 1. Direktiva 2004/39

3. U uvodnim izjavama 2. i 31. Direktive 2004/39 navodi se sljedeće:

„(2) Zadnjih nekoliko godina sve je više aktivnih ulagatelja na financijskim tržištima, a izbor usluga i instrumenata koji im se nudi postaje sve opsežniji i kompleksniji. S obzirom na ovakav razvoj, pravni okvir Zajednice treba obuhvatiti puni raspon aktivnosti namijenjenih ulagateljima. Zato je potrebno osigurati neophodan stupanj usklađivanja koji će ulagateljima nuditi visoki stupanj zaštite, a investicijskim društvima omogućiti pružanje usluga u cijeloj Zajednici kao jedinstvenom tržištu na temelju nadzora matične države članice. S obzirom na navedeno, Direktivu 93/22/EEZ treba zamijeniti novom Direktivom.

[…]

(31) Jedan od ciljeva ove Direktive je zaštita ulagatelja. Mjere za zaštitu ulagatelja treba prilagoditi specifičnostima pojedine kategorije ulagatelja (mali ulagatelji, profesionalni ulagatelji, kvalificirani nalogodavatelji).“

4. U članku 1. Direktive 2004/39 navodi se sljedeće:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na investicijska društva i uređena tržišta.

a) Sljedeće odredbe primjenjuju se i na kreditne institucije koje su dobile odobrenje za rad na temelju Direktive 2000/12/EZ kada pružaju jednu ili više investicijskih usluga i/ili obavljaju investicijske aktivnosti:

— […]

— poglavlje II. glave II. osim članka 23. stavka 2. drugog podstavka,

— […]“

5. Članak 4. stavak 1. točke 2., 6. i 17. Direktive 2004/39 sadržava sljedeće definicije:

„(2) ‚Investicijske usluge i aktivnosti’ znači sve usluge i aktivnosti utvrđene u odjeljku A Priloga I. koje se odnose ne sve instrumente navedene u odjeljku C Priloga I.;

[…]

(6) ‚Trgovanje za vlastiti račun’ znači trgovanje uz korištenje vlastitog kapitala koje završava zaključenjem transakcije s jednim ili više financijskih instrumenata.

[…]

(17) ‚Financijski instrumenti’ znači instrumenti utvrđeni u odjeljku C Priloga I.“

6. U poglavlju II. glavi II. odjeljku 2. Direktive 2004/39, naslovljenom „[o]dredbe o osiguravanju zaštite ulagatelja“, nalazi se članak 19. koji je naslovljen „[p]ravila poslovnog ponašanja prilikom pružanja investicijskih usluga klijentima“. U njegovim stavcima 4., 5. i 9. navodi se sljedeće:

„4. Kod investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem investicijska društva prikupljaju potrebne podatke o znanju i iskustvu klijenta ili potencijalnog klijenta u području investicija o određenim vrstama proizvoda ili usluga, njegovu financijsku situaciju i njegove investicijske ciljeve, kako bi društvo moglo klijentu ili potencijalnom klijentu preporučiti za njega prikladne investicijske usluge i financijske instrumente.

5. Države članice osiguravaju da investicijska društva, kada pružaju investicijske usluge različite od onih iz stavka 4., od klijenta ili potencijalnog klijenta zatraže podatke o njegovom znanju i iskustvu u području investicija o određenim vrstama ponuđenih ili zatraženih proizvoda ili usluga, kako bi investicijsko društvo moglo procijeniti jesu li određena investicijska usluga ili proizvod prikladni za klijenta.

Smatra li investicijsko društvo na temelju podataka koje je dobilo na temelju gornjeg podstavka da neki proizvod ili usluga nisu prikladni za klijenta ili potencijalnog klijenta, investicijsko društvo je dužno na to upozoriti klijenta ili potencijalnog klijenta. Upozorenje se može dati u standardiziranom obliku.

Ako klijent ili potencijalni klijent ne želi dati podatke iz prvoga podstavka, ili ako nije dao dovoljno podataka o svom znanju i iskustvu, investicijsko društvo dužno je upozoriti klijenta ili potencijalnog klijenta da društvu nije moguće utvrditi jesu li određene usluge ili proizvodi za njega prikladni. Upozorenje se može dati u standardiziranom obliku.

[…]

9. Ako se investicijska usluga nudi kao dio financijskog proizvoda koji je već uređen drugim propisima iz zakonodavstva Zajednice ili zajedničkim europskim standardima o kreditnim institucijama i potrošačkim kreditima u vezi s procjenom rizika za klijenta i/ili obveze davanja podataka, ova usluga ne podliježe dodatno obvezama utvrđenima u ovom članku.“

7. Člankom 51. stavkom 1. Direktive 2004/39 države članice su obvezane osigurati mogućnost poduzimanja odgovarajućih upravnih mjera ili izricanja upravnih sankcija protiv odgovornih osoba u slučaju nepoštovanja odredbi donesenih u provedbi direktive. Države članice moraju osigurati da sve poduzete mjere budu učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće [4].

8. „Investicijske usluge i aktivnosti“ popisane u odjeljku A Priloga I. uključuju „[t]rgovanje za vlastiti račun“. Među pomoćnim uslugama navedenima u odjeljku B su „[u]sluge deviznog poslovanja, ako su vezane uz pružanje investicijskih usluga“. Među financijskim instrumentima navedenima u odjeljku C su „[o]pcije, budućnosnice (futures), zamjene (swaps), kamatni unaprijedni ugovori (forward rate agreements) i svi drugi izvedeni financijski instrumenti koji se odnose na vrijednosne papire, valute, kamatne stope ili prinose, ili druge izvedene instrumente, financijske indekse ili financijske mjerne veličine koje se mogu namiriti fizički ili u novcu“.

2. Direktiva 2008/48

9. U članku 1. Direktive 2008/48, naslovljenom „Predmet“, navodi se sljedeće:

„Svrha ove Direktive jest usklađivanje određenih aspekata zakona i drugih propisa država članica o ugovorima koji obuhvaćaju potrošačke kredite.“

4 — Navedeno je da se ovime ne dovodi u pitanje postupke oduzimanja odobrenja za rad ili pravo države članice na izricanje kaznenih sankcija.

10. U članku 2. Direktive 2008/48, naslovljenom, „Predmet“, navodi se sljedeće:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na ugovore o kreditu.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na sljedeće:

[…]

(h) ugovore o kreditu koji se sklapaju s investicijskim društvima kako je definirano člankom 4. stavkom 1. Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata (9) ili s kreditnim institucijama kako su definirane člankom 4. Direktive 2006/48/EZ za potrebe omogućavanja investitoru da provede transakciju koja se odnosi na jedan ili veći broj instrumenata navedenih u odjeljku C Priloga I. Direktivi 2004/39/EZ, kada su investicijsko društvo ili kreditna institucija koje odobravaju kredit uključene u takvu transakciju;“

[…]

11. U članku 3. Direktive 2008/48, naslovljenom „Definicije“, navodi se sljedeće:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

(c) ‚ugovor o kreditu’ znači ugovor u kojem vjerovnik odobrava ili obećava odobriti potrošaču kredit u obliku odgode plaćanja, zajma ili slične financijske nagodbe, izuzev ugovora o trajnom pružanju usluge ili isporuke proizvoda iste vrste kada potrošač plaća za takve usluge ili proizvode tijekom cjelokupne njihove isporuke u obliku mjesečnih obroka;“

B – *Nacionalno pravo*

12. Članak 231. Građanskog zakonika Republike Mađarske[5] (u daljnjem tekstu: Građanski zakonik) propisuje sljedeće:

„1. Osim ako nije drukčije propisano, potraživanje u novcu mora se platiti u zakonitoj valuti plaćanja u mjestu izvršenja.

2. Potraživanje izraženo u drugoj valuti ili u zlatu izračunava se na temelju tečaja (cijene) mjerodavnog u mjestu i trenutku plaćanja.“

13. Kúria je u svojstvu mađarskog vrhovnog suda u presudi 6/2013 PJE uspostavila obvezujuće tumačenje nacionalne sudske prakse u vezi s ugovorima o zajmu izraženima u stranoj valuti. Na temelju članka 231. Građanskog zakonika Kúria je kredite izražene u stranoj valuti smatrala zajmovima u stranoj valuti. Ona je navela da takvi zajmovi u stranoj valuti stvaraju dug izražen u stranoj valuti, ali da je, za razliku od stvarnog zajma u stranoj valuti (koji sadržava ovršnu klauzulu u stranoj valuti), valuta u zajmu izraženom u stranoj valuti utvrđena kao valuta u kojoj se obveze plaćanja moraju ispuniti, i da je forinta valuta u kojoj se plaćanja stvarno provode. Shodno tome Kúria je tu transakciju protumačila na način da je novčani tok izražen u stranoj valuti fiktivan, dok je novčani tok izražen u mađarskoj forinti stvaran.

5 — A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvről szoló 1959. évi IV. (Ptk.).

## III – **Činjenično stanje, postupak i prethodna pitanja**

14. U odluci kojom se upućuju prethodna pitanja navodi se da je „11. lipnja 2008., na temelju članka 523. Zakona IV. iz 1959. Građanskog zakonika Republike Mađarske, financijska institucija Banif Plus Bank Zrt. (u daljnjem tekstu: banka), tužiteljica, sklopila ugovor o zajmu izraženom u stranoj valuti s prvotuženikom, klijentom koji je mađarski državljanin. Svrha ugovora o zajmu bila je utvrditi uvjete u vezi sa stavljanjem na raspolaganje određenog iznosa novca (pružanje usluge) i otplatom zajma (protučinidba). Uvjeti ugovora o zajmu sadržavali su bitne odredbe ugovora u vezi s fiktivnim novčanim tokom (izraženim) u stranoj valuti i stvarnim monetarnim tokom u forintama."

15. Dalje se u odluci kojom se upućuju prethodna pitanja navodi da je „prilikom odobravanja zajma banka preračunala u stranu valutu iznos namijenjen za isplatu u mađarskim forintama prema tečaju koji je u skladu s člankom 231. Građanskog zakonika mjerodavan na prethodno utvrđeni datum, [da bi zatim] od klijenta kupila tu valutu (koja je bila upisana) na njegov teret po tečaju koji je primjenjiv za kupnju strane valute na datum izdavanja sredstava (promptna valutna transakcija) isplaćujući protuvrijednost tog iznosa u forintama. [Kasnije,] banka je prodala klijentu upisanu stranu valutu u zamjenu za mađarske forinte po tečaju primjenjivom za prodaju strane valute na datum otplate zajma (terminska valutna transakcija na datum povrata) kako bi navedeni klijent mogao u stranoj valuti ispuniti obvezu otplate duga izraženog u stranoj valuti."

16. U odluci kojom se upućuju prethodna pitanja još se navodi da budući da „ugovor o zajmu izražen u stranoj valuti, o kojemu je riječ u glavnom postupku, ima obilježje transakcije na novčanom tržištu (zajam) i moguće obilježje transakcije na tržištu kapitala (transakcije u vezi s deviznim tečajem), postoji sumnja u vezi s tumačenjem pojmova financijskog instrumenta i investicijske aktivnosti koja se provodi financijskim instrumentom."

17. U tim je okolnostima nacionalni sud uputio sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li smatrati da ponuda klijentu transakcije valutne (razmjene) u obliku ugovora o zajmu [izraženom] u stranoj valuti, koja podrazumijeva konverziju iznosa izraženog u stranoj valuti u mađarske forinte [HUF] i sastoji se od promptne kupoprodaje u trenutku isplate sredstava i od terminske kupoprodaje u trenutku povrata, pri čemu je zajam koji je odobren klijentu izložen promjenama na tržištu kapitala i rizicima koji iz toga proizlaze (rizik tečaja), predstavlja , financijski instrument' u smislu definicija iz članka 4. stavka 1. točke 2. (investicijske usluge i aktivnosti) i točke 17. (financijski instrumenti), kao i priloga I. odjeljka C točke 4. (budućnosnice, izvedeni instrumenti) Direktive 2004/39?

2. Ako je financijski instrument naveden u prvom pitanju dio komercijalne djelatnosti za vlastiti račun, treba li ga se smatrati investicijskom uslugom ili aktivnošću u smislu definicija iz članka 4. stavka 1. točke 6. (trgovanje za vlastiti račun) i odjeljka A točke 3. (trgovanje za vlastiti račun) Priloga I. Direktivi 2004/39?

3. Mora li financijska institucija izvršiti procjenu prikladnosti propisanu u članku 19. stavcima 4. i 5. Direktive 2004/39 s obzirom na to da je terminska valutna transakcija, kao investicijska usluga u vezi s izvedenim financijskim instrumentom, ponuđena u okviru drugog financijskog proizvoda (zajma) i da je izvedeni instrument sam po sebi složen financijski instrument[?] Je li isključena primjena članka 19. stavka 9. [Direktive 2004/39] s obzirom na to da se rizici svojstveni zajmu i financijskom instrumentu bitno razlikuju, a navedena procjena prikladnosti čini se neophodna s obzirom na predmet transakcije koja se ostvaruje izvedenim instrumentom?

4. Dovodi li nepoštovanje odredaba članka 19. stavaka 4. i 5. [Direktive 2004/39] samo po sebi do utvrđenja ništavosti ugovora o zajmu između banke i klijenta?"

18. Pisana očitovanja primljena su od tuženikâ, Mártona Lantosa i Mártonné Lantos te mađarske, njemačke, poljske i britanske vlade kao i Komisije. Rasprava nije održana.

## IV – **Dopuštenost**

19. Prema mojem mišljenju zahtjev za prethodnu odluku nedopušten je iz sljedećih razloga.

20. Podsjećam da se podacima navedenima u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje mora omogućiti Sudu, državama članicama i drugim osobama ovlaštenima da podnesu očitovanja da ispravno shvate činjenični i pravni kontekst glavnog predmeta i navesti razloge koji su nacionalni sud naveli da se zapita o tumačenju relevantnih odredaba prava Unije i ocijeni potrebnim postaviti Sudu prethodno pitanje. Također valja naglasiti da podaci sadržani u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje služe ne samo tomu da omoguće Sudu da pruži korisne odgovore već i tomu da se vladama država članica i drugim zainteresiranim osobama omogući da podnesu očitovanja u skladu s člankom 23. Statuta Suda [6].

21. Ti uvjeti glede sadržaja zahtjeva za prethodnu odluku izričito su navedeni u članku 94. Poslovnika kao i u Preporukama Suda Europske unije namijenjenima nacionalnim sudovima koje se odnose na pokretanje prethodnog postupka [7]. Iz točke 22. tih preporuka proizlazi, među ostalim, da zahtjev za prethodnu odluku „mora biti dovoljno iscrpan i sadržavati sve relevantne podatke kako bi se omogućilo Sudu, kao i zainteresiranim osobama ovlaštenima da podnesu očitovanja, da *ispravno shvate* činjenični i pravni kontekst glavnog predmeta“ (moje isticanje).

22. Odluka kojom se upućuje prethodno pitanje služi kao osnova za postupak pred Sudom. Stoga je neophodno da nacionalni sudac u samoj odluci kojom se upućuje prethodno pitanje odredi činjenični i zakonodavni okvir spora u glavnom postupku i da pruži osnovna objašnjenja zašto je odabrao odredbe prava Unije čije tumačenje traži kao i o vezi koju uspostavlja između tih odredbi i nacionalnog zakonodavstva koje je primjenjivo u sporu koji je pred njim pokrenut [8]. Sud je zaključio da se nacionalni sudovi moraju „strogo“ pridržavati zahtjeva u vezi sa sadržajem zahtjeva za prethodnu odluku [9], ali prema mojem mišljenju to nije učinjeno u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje u glavnom postupku.

23. Činjenično stanje, koje je nepotpuno prikazano u odluci kojom se upućuju prethodna pitanja, izneseno je u točkama 14. i 16. ovog mišljenja [10]. Stoga u odluci kojom se upućuju prethodna pitanja nedostaje velik broj činjenica koje su potrebne kako bi se smisleno odgovorilo na prethodna pitanja. Ovdje na primjer mislim na konkretne ugovorne odredbe koje su sporne i podroban opis onoga što se dogodilo između stranaka zbog čega su završile u sporu o svojim pravima i obvezama [11]. U odluci kojom se upućuju prethodna pitanja nedostaju čak bilo kakvi podaci o stranoj valuti koja je ugovorena [12].

6 — Vidjeti rješenje Herrenknecht, C-366/14, EU:C:2014:2353, t. 14., 15. i 17, i navedenu sudsku praksu.

7 — SL 2012., C 338, str. 1.

8 — Rješenje Talasca (C-19/14, EU:C:2014:2049), t. 20. i navedena sudska praksa.

9 — *Ibid.*, t. 21.

10 — Radi potpunosti dodajem da postoji kratak opis razilazećih stajališta stranaka o konkretnom pravnom problemu, uključujući vrlo kratko upućivanje na njihova suprotstavljena stajališta o primjenjivosti Direktive 2004/39. Sažetak nekih očito relevantnih odredaba mađarskog prava također se nalazi u dokumentu, ali ništa više.

11 — Prema očitovanjima dužnika, čini se da se glavni postupak odnosi na naplatu zajma od strane banke. Márton Lantos je glavni dužnik, ali je Mártonné Lantos također tužena od strane banke na temelju nacionalnih odredbi o solidarnoj odgovornosti supružnika za kredit u vezi s bračnom stečevinom. Njihova očitovanja također uključuju opis ugovornih odredbi uz samo kratko raspravljanje o relevantnim odredbama ugovora o zajmu. Ovaj potonji je priložen pisanim očitovanjima dužnika.

12 — Iako se u odluci kojom se upućuju prethodna pitanja ne spominje predmetna strana valuta, iz raznih pisanih očitovanja proizlazi da su ugovori bili sklopljeni u švicarskim francima.

24. U svojem pisanom očitovanju Komisija navodi da je proučila spis nacionalnog suda, tako da je za Komisiju nepotpuno činjenično stanje djelomično upotpunjeno. Međutim, spis predmeta nije dostavljen vladama država članica. One su na temelju odluke kojom se upućuju prethodna pitanja i općeg znanja o zajmovima u stranoj valuti koji se odobravaju potrošačima morale odlučiti hoće li intervenirati u postupak.

25. Povrh toga, kao što je nekoliko vlada istaknulo u svojim pisanim očitovanjima, činjenice koje su iznesene u nekim su pogledima nerazumljive. Time se pojavio problem u vezi s usklađenosti prethodnih pitanja.

26. Prvo, mađarska vlada ističe da nacionalni sud upućuje na nacionalne odredbe o investicijskim kreditima i ugovorima o zamjeni u stranoj valuti a da ne precizira je li predmetni ugovor obuhvaćen jednom od tih kategorija. Drugo, njemačka vlada upućuje na činjenicu da se u odluci kojom se upućuju prethodna pitanja navodi da se ugovor o zajmu u stranoj valuti sastoji od promptne kupnje u trenutku isplate sredstava i od terminske kupnje u trenutku povrata. Ta vlada smatra da je teško razumjeti zašto nacionalni sud koji je uputio zahtjev zastupa stajalište da se radi o terminskoj kupnji valute kada objašnjava da je mjerodavan tečaj u trenutku povrata. Mađarskoj vladi također je teško shvatiti tvrdi li nacionalni sud da ugovor između stranka predstavlja terminsku valutnu transakciju (na OTC tržištu) ili samo namjerava uputiti na pravnu definiciju tog pojma [13].

27. Drugo, zbog nedovoljne dosljednosti i točnosti činjenica Sud ne može odlučiti predstavlja li mjera opisana u odluci kojom se upućuju prethodna pitanja „financijski instrument“ u smislu Direktive 2004/39. Kao što je istaknuto u pisanim očitovanjima Njemačke i Ujedinjene Kraljevine, postoji stanovita nejasnoća i određena količina dvosmislenosti u pogledu vrste transakcije koju je banka sklopila s dužnikom. Njemačka vlada dodaje da se odlukom kojom se upućuju prethodna pitanja katkad odaje dojam da će uslijediti kupnja i prodaja strane valute, ali se istovremeno opisuje fiktivan tok strane valute. Nejasno je koje su se kupnje valute ili tokovi plaćanja stvarno dogodili. Ujedinjena Kraljevina smatra da je nejasno sastoji li se ugovor od dva zasebna instrumenta ili jednog hibridnog te postoji li stvarno kombinacija promptne transakcije i terminske transakcije, a ne kombinacija dviju promptnih transakcija.

28. Povrh toga je nejasna relevantnost nacionalnih odredaba iz odluke kojom se upućuju prethodna pitanja jer se ne iznosi zašto su one povezane s navodno relevantnim odredbama prava Unije. Zbog toga je onima bez temeljitog poznavanja mađarskog prava teško razumjeti tu odluku [14].

29. Naposljetku, na pitanje je li banka dužna provesti test prikladnosti propisan člankom 19. stavcima 4. i 5. Direktive 2004/39 ili je od toga izuzeta na temelju članka 19. stavka 9. iste direktive, nemoguće je odgovoriti zbog nedostatnih informacija u odluci kojom se upućuju prethodna pitanja. Sud je ovdje dužan utvrditi primjenjuje li se Direktiva 2004/39 ili drugi pravni instrument Unije namijenjen zaštiti interesa potrošača, kao što je Direktiva 2008/48. Kao što će se vidjeti iz daljnjih razmatranja, moj je dojam iz dostupnih informacija da se predmetni spor ne odnosi na Direktivu 2004/39, nego se na njega primjenjuje Direktiva 2008/48. Nadalje, primjećujem da se nacionalno

13 — Osobno mi je teško shvatiti zašto su dužnici trebali zajam od banke kada su mogli banci prodati relevantan iznos u švicarskim francima. U odluci kojom se upućuju prethodna pitanja navodi se sljedeće: „[da bi zatim banka] od klijenta kupila tu valutu“. Međutim, Komisija primjećuje, na temelju nacionalnog spisa predmeta, da je zajam bio odobren u švicarskim francima, ali je isplaćen i morao se otplatiti u mađarskim forintama. Dužnici primjećuju da predmetni mehanizam predstavlja, barem djelomično, instrument u vezi s investicijom u švicarskim francima.

14 — Primjećujem da se u pisanim očitovanjima Mađarske pravni okvir opisuje podrobnije nego u odluci kojom se upućuju prethodna pitanja, ali ta vlada zahtjev za prethodnu odluku smatra nedopuštenim, među ostalim, zbog stanovite nejasnoće u vezi s relevantnošću nacionalnih odredbi na koje se u njemu upućuje.

zakonodavstvo kojim se provodi Direktiva 2004/39 primjenjuje na investicijske zajmove [15]. S druge strane, takvi zajmovi nisu obuhvaćeni područjem primjene Direktive 2008/48, ali nisu definirani ni kao financijske usluge ili financijski instrumenti u Direktivi 2004/39. S obzirom na to, ne vjerujem da Sud raspolaže dostatnim informacijama za odgovor na treće pitanje.

## V – **Analiza**

### A – *Uvodna razmatranja*

30. U slučaju da Sud prethodna pitanja ipak smatra dopuštenima, kratko ću raspraviti pravna pitanja koja prema mojem mišljenju mogu biti relevantna za odgovor na njih.

31. Prvo ću prihvatiti tezu da se predmet odnosi na zajam koji je izražen u stranoj valuti i dan fizičkoj osobi, konkretno, potrošaču. Naime, iz pisanih očitovanja tuženika u glavnom postupku proizlazi da je svrha ugovora o zajmu bila financiranje kupnje automobila [16].

32. Podsjećam da je u svojem mišljenju u predmetu Kásler i Káslerné Rábai (C-26/13, EU:C:2014:85, t. 1.) nezavisni odvjetnik N. Wahl primijetio da se „[o]vaj [...] predmet pojavljuje u kontekstu ponude potrošačkih ugovora o kreditu u stranoj valuti. Korištenje te vrste ugovora, koje je u određenoj mjeri uobičajena praksa u državama članicama Europske unije i koji korisnicima kredita mogu na prvi pogled izgledati primamljivo zbog kamatne stope niže od one koja se obično primjenjuje, prouzročilo je nakon financijske krize u prvom desetljeću ovog stoljeća probleme za niz pojedinaca zbog snažne deprecijacije određenih valuta u odnosu na dotičnu stranu valutu (osobito švicarski franak). Ti su se pojedinci našli u situaciji da moraju otplaćivati mjesečne obroke u domaćoj valuti koje su značajno više od onih koje bi trebali otplaćivati da su te rate bile izračunane na temelju povijesnog tečaja primjenjivog u trenutku isplate kredita. To je razočaranje posredno utjecalo na bankarski sektor u određenim državama članicama.“ [17].

33. Naime, mađarski je zakonodavac na pogoršanje dužničkog tereta mađarskih kućanstava reagirao zakonodavnim paketom namijenjenim uglavnom zaštiti zaduženih vlasnika stambenih nekretnina. Donesene mjere omogućuju, među ostalim inicijativama, konačnu otplatu dugova u stranoj valuti po fiksnom povoljnijem tečaju u okviru programa uz državnu potporu te je njima propisana prisilna konverzija hipotekarnih zajmova danih u stranoj valuti. Nadalje, njima je ograničena upotreba stambenih nekretnina kao osiguranja i predviđeni su zajmovi u forintama sa subvencioniranim kamatnim stopama, kao i socijalna potpora za dužnike suočene s iseljenjem zbog poteškoća na koje su naišli pri otplati zajmova u stranoj valuti [18].

15 — Vidjeti članak 4. točku 6. Zakona CXXXVIII iz 2007. koji je stupio na snagu 1. prosinca 2007. i kojim se u mađarsko pravo prenosi Direktiva 2004/39 (a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. Törvény).

16 — U pisanim očitovanjima tuženika u glavnom postupku tvrdi se da je Márton Lantos 11. lipnja 2008. sklopio s bankom ugovor o potrošačkom kreditu izraženom u švicarskim francima radi financiranja nabave motornog vozila.

17 — Nezavisni odvjetnik N. Wahl dalje je objasnio (u bilješci 2. mišljenja) da prema podacima suda koji je uputio zahtjev dug mađarskih kućanstava kod kreditnih institucija predstavlja 32,56% bruto domaćeg proizvoda (BDP) prema podacima o drugom tromjesečju 2012. godine koje je dostavila Magyar Nemzeti Bank (mađarska središnja banka), od čega krediti odobreni na temelju strane valute, kao što je onaj u glavnom postupku u predmetu Kásler, čine 18,54% BDP-a ili iznos od 5289 milijardi mađarskih forinti (HUF). Konkretno, što se tiče kredita izraženih u švicarskim francima, oni su bili vrlo rašireni ne samo u Mađarskoj nego i u drugim državama članicama, a posebno u Poljskoj i Hrvatskoj.

18 — Vidjeti, među ostalim inicijativama, Zakon LXXV iz lipnja 2011. o fiksiranju tečaja koji se koristi za izračun instrumenata hipotekarnih zajmova izraženih u stranoj valuti i prisilnoj prodaji stambenih nekretnina, vladinu Uredbu br. 341/2011 o kamatnim subvencijama za stambene nekretnine i Zakon CLXXIII iz 2013. o mehanizmu za utvrđivanje gornje granice tečaja.

34. Drugo, korisno se podsjetiti na osnovne pojmove prava novčanih obveza, to jest na pojam *obračunske valute* kojom se definira jedinica novčane obveze i pojam *valute plaćanja* kao načina ispunjenja [19]. Razlikovanje obračunske valute i valute plaćanja putem valutne klauzule omogućava vjerovniku da rizik deprecijacije vanjske i/ili unutarnje vrijednosti valute plaćanja prenese na dužnika koji istovremeno može imati koristi od niže nominalne kamatne stope. Zbog toga se zajmovi izraženi u stranoj valuti nalaze u širokoj upotrebi u nekim državama članicama. Upotreba valutne klauzule znači da za dužnika nastaje obveza plaćanja neodređenog, ali odredivog novčanog iznosa. Međutim, riječ je o novčanoj obvezi koja može prestati plaćanjem odgovarajućeg novčanog iznosa u valuti plaćanja [20].

35. Na temelju gore navedenog, iz predmetnog činjeničnog stanja proizlazi da se radi o zajmu koji je banka dala potrošaču i kod kojeg je ugovorena obračunska valuta švicarski franak, čija vrijednost određuje glavnicu zajma i njegove obroke, dok je valuta plaćanja mađarska forinta.

B – *Pojmovi financijskog instrumenta i investicijske usluge (prvo i drugo pitanje)*

36. U odluci kojom se upućuju prethodna pitanja navodi se da nacionalni sud koji je uputio zahtjev smatra da predmetni fiktivni tokovi švicarskih franaka predstavljaju financijski instrument, ovdje očito izvedeni instrument kao što je terminska valutna transakcija između banke i klijenta, pri čemu je banka djelovala za vlastiti račun i to očito na OTC tržištu [21] ili u sličnom okviru.

37. Ovdje moram početi od temeljnog pitanja. Svrha Direktive 2004/39 je zaštita ulagatelja [22]. U smislu te direktive ulagatelj je osoba koja vlastiti ili posuđeni kapital ulaže ili namjerava ulagati u financijski instrument kako bi ostvarila prihod ili barem zaštitila vrijednost svojeg kapitala. Iz spisa predmeta proizlazi da klijent nije namjeravao uložiti kapital, nego je njegova namjera bila posuditi od banke iznos potreban za financiranje nabave trajne potrošačke robe, to jest automobila. Nisam uvjeren – ako je to ono što dužnici žele istaknuti u svojim očitovanjima – da je bilo koja od stranaka izvršila ulaganje u švicarskim francima. Iako pravno nije odlučujuće za rješavanje spora, zaštita ulaganja na temelju Direktive 2004/39 nije prema mojem mišljenju namijenjena da obuhvati situacije u kojima potrošači financiraju potrošnju, nasuprot ulaganjima koja su u ekonomskom pogledu oblik štednje.

38. Međutim, nacionalni sud koji je uputio zahtjev i tuženik u glavnom postupku odaju dojam da polaze od toga da postoji terminska valutna transakcija koja predstavlja izvedeni financijski instrument u smislu točke 4. odjeljka C Priloga I. Direktivi 2004/39 [23]. Prema mojem mišljenju taj pristup nije pravno održiv iz razloga koje ću objasniti u nastavku.

39. Podsjećam da u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 2. Direktive 2004/39 „investicijske usluge i aktivnosti" znači sve usluge i aktivnosti utvrđene u odjeljku A Priloga I. koje se odnose ne sve instrumente navedene u odjeljku C Priloga I. U skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 6. Direktive 2004/39 „trgovanje za vlastiti račun" znači trgovanje uz korištenje vlastitog kapitala koje završava zaključenjem transakcije s jednim ili više financijskih instrumenata. U skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 17. „financijski instrumenti" znači instrumenti utvrđeni u odjeljku C Priloga I.

19 — *Mann on the Legal Aspect of Money*, Proctor, Ch., Kleiner, C., i Mohs, Fl. (ur.), 7. izd., Oxford University Press, Oxford 2012., str. 127.

20 — *Mann on the Legal Aspect of Money*, str. 104. Člankom 4. točkom 28. Direktive 2014/17 „kredit u stranoj valuti" definiran je kao ugovor o kreditu u kojem je kredit nominiran u valuti koja se razlikuje od one u kojoj potrošač prima prihod ili drži imovinu iz koje se kredit treba isplatiti ili nominiran u valuti koja se razlikuje od valute države članice u kojoj potrošač ima boravište.

21 — U odluci kojom se upućuju prethodna pitanja navodi se nekoliko nacionalnih odredbi o terminskim valutnim transakcijama provedenima na OTC tržištu.

22 — Vidjeti uvodne izjave 2. i 31. Direktive 2004/39.

23 — Vidjeti točku 16. ovog mišljenja. Osim toga, tuženici u glavnom postupku tvrde da je ugovor mješovit i da sadržava, s jedne strane, ugovor o kreditu i, s druge strane, terminsku tečajnu transakciju i prijenos valutnog rizika, pri čemu se kod potonjih elemenata radi o financijskim uslugama u vezi s financijskim instrumentima.

40. Predmetni ugovor (zajam izražen u stranoj valuti odobren potrošaču ili njegova sastavnica u vidu terminske transakcije, ako se ona pravno može odvojiti od zajma) može se obuhvatiti samo jednom odredbom Direktive 2004/39, to jest točkom 4. odjeljka C Priloga I. U skladu s tom točkom financijski instrumenti su „[o]pcije, budućnosnice (futures), zamjene (swaps), kamatni unaprijedni ugovori (forward rate agreements) i svi *drugi izvedeni financijski instrumenti* koji se odnose na vrijednosne papire, valute, kamatne stope ili prinose, ili druge izvedene instrumente, financijske indekse ili financijske mjerne veličine koje se mogu namiriti fizički ili u novcu“ (moje isticanje).

41. Po mojem mišljenju nije potrebno napraviti analizu konkretne kategorije iz točke 4. odjeljka C Priloga I. u koju spadaju predmetni financijski ugovori. Sve su to ugovori za izvedene financijske instrumente ili izvedeni financijski instrumenti, i kao što je istaknuto u pisanom očitovanju Poljske izvedeni su instrumenti oni koji se mogu koristiti za pokrivanje financijskog rizika (hedging) ili u špekulativne svrhe jer je *buduća cijena, tečaj ili vrijednost* temeljne imovine *unaprijed utvrđena* [24].

42. To ukazuje na postojanje mogućnosti da stvarna cijena, tečaj ili vrijednost temeljne imovine odstupa od ugovorene buduće cijene, tečaja ili vrijednosti. Uslijed te okolnosti se u izvedenom instrumentu dalje stvara samostalna ekonomska vrijednost koja je različita od ugovora koji zahtijeva samo provođenje transakcije u vezi s temeljnom imovinom na budući datum i po stvarnoj vrijednosti na dan ispunjenja [25].

43. U valutnom sporazumu sadržanom u ugovoru o zajmu u glavnom postupku, sve novčane obveze izražene u švicarskim francima trebalo je ispuniti u mađarskim forintama po tečaju mjerodavnom u trenutku otplate zajma ili njegovih obroka. Zbog vezivanja za stvarni tečaj švicarskog franka posao po svojoj prirodi nije terminski ugovor. Ovo zato što dio ugovora koji se odnosi na navodnu terminsku transakciju ne predstavlja nikakvu različitu pravnu ili ekonomsku vrijednost u odnosu na ugovor o zajmu kao takav [26]. Kao što Njemačka pravilno primjećuje, potrebno je u biti da se dug izražen u stranoj valuti isplati u nacionalnoj valuti, ali po tečaju mjerodavnom na datum otplate te stoga ne predstavlja relevantnu razliku u odnosnu na klasični zajam u stranoj valuti.

44. Naime, čini se da je navodni terminski ugovor samo zamršeni način formuliranja devizne klauzule koja se primjenjuje na zajam i kojom se rizik u vezi s deprecijacijom nacionalne valute prenosi s vjerovnika na dužnika [27].

45. U pogledu drugog pitanja podsjećam da u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 2. Direktive 2004/39 „investicijske usluge i aktivnosti” znači sve usluge i aktivnosti utvrđene u odjeljku A Priloga I. koje se odnose ne sve instrumente navedene u odjeljku C Priloga I. Budući da iz gore opisanih razloga ne postoji financijski instrument u smislu odjeljka C Priloga I. Direktivi 2004/39, odjeljak A tog priloga se ne primjenjuje. Slijedom toga se sama direktiva ne primjenjuje.

24 — Kao što Njemačka primjećuje, u pravu Unije ne postoji jedinstvena i pravno obvezujuća definicija izvedenih instrumenata, ali mnogi instrumenti u pravu Unije upućuju na taj pojam. U literaturi o financijama i ekonomiji postoje mnoge definicije. Na primjer, prema definicijama koje je usvojio Međunarodni monetarni fond postoje „dvije široke vrste izvedenih financijskih izvedenica. U terminskom ugovoru, koji je bezuvjetan, dvije protustrane su suglasne da razmijene određenu količinu temeljne imovine (stvarne ili financijske) po ugovorenoj cijeni (izvršna cijena) na određeni datum. Kod opcijskog ugovora, kupac od prodavatelja stječe pravo na kupnju ili prodaju (ovisno o tome radi li se o opciji kupnje ili prodaje) temeljne imovine po izvršnoj cijeni na određeni datum ili prije njega. Za razliku od dužničkih instrumenata financijske izvedenice ne stvaraju investicijski prihod; i ne isplaćuje se ni glavnica koja se mora otplatiti.“ Vidjeti točku FD3 *Financial Derivatives. A Supplement to the fifth edition (1993) of the Balance of Payments Manual*, Međunarodni monetarni fond, 2000.). Može se naći na ovoj poveznici http://www.imf.org/external/pubs/ft/fd/2000/finder.pdf.

25 — Ako osoba A odobri osobi B zajam od 100 000 EUR (obračunska valuta) koji se mora otplatiti u američkim dolarima (valuta plaćanja) po tečaju mjerodavnom na dan otplate, osoba B mora otplatiti 100 000 USD ako tečaj tog dana iznosi 1 USD/EUR, a 120 000 USD ako je tečaj 1,2 USD/EUR. Ako u ugovoru o zajmu osoba A i B ugovore da se na otplatu primjenjuje tečaj 1,2 USD/EUR neovisno o stvarnom tečaju mjerodavnom na taj datum, a što u pravnom pogledu predstavlja terminsku valutnu transakciju, klauzula o terminskoj valutnoj transakciji ima na dan otplate vrijednost od nula dolara, ako je stvarni tečaj 1,2 USD/EUR (jer je 100 000 EUR jednako 120 000 USD). Međutim, ako tečaj na taj datum iznosi 1 USD/EUR, dio ugovora koji se odnosi na terminsku transakciju ima zasebnu vrijednost od EUR/USD 20 000 jer vjerovnik povrh glavnice od 100 000 eura (što odgovara 100 000 USD koje dužnik mora otplatiti) dobiva također 20 000 USD (odgovarajući iznos u eurima), što predstavlja razliku između fiksnog i stvarnog tečaja.

26 — Pod pretpostavkom da ne postoje ograničenja kretanja kapitala ili kontrole valuta.

27 — Međutim, time se vjerovnika ne štiti od financijskog rizika u vidu deprecijacije relevantne strane valute u odnosu na nacionalnu valutu.

46. Stoga, ako treba odgovoriti na prvo i drugo pitanje, smatram da na njih treba odgovoriti na način da zajam koji je izražen u stranoj valuti, ali je isplaćen i treba se otplatiti u nacionalnoj valuti prema stvarnom tečaju na dan otplate nije sam po sebi financijski instrument ili financijska usluga, niti ih sadržava, u smislu Direktive 2004/39, zbog čega se direktiva ne primjenjuje na ugovor.

C – *Tumačenje članka 19. stavka 9. Direktive 2004/39 (treće pitanje)*

47. Treće pitanje tiče se postojanja obveze financijske institucije da izvrši procjenu prikladnosti koja je propisana u članku 19. stavcima 4. i 5. Direktive 2004/39. Prema tom pitanju to bi nužno bio slučaj da je financijski instrument ponuđen kao dio drugog financijskog proizvoda (to jest ugovora o zajmu). Kao što sam prethodno objasnio, smatram da je takvo shvaćanje ugovora pravno netočno i da se direktiva ne primjenjuje na situaciju koja se pojavila u glavnom postupku.

48. Osim toga, nacionalni sud pita primjenjuje li se članak 19. stavak 9. Direktive 2004/39 ili ne. U skladu s člankom 19. stavkom 9. Direktive 2004/39, ako su investicijske usluge „već uređen[e] drugim propisima iz zakonodavstva Zajednice ili zajedničkim europskim standardima“ u relevantnim područjima, tada se obveze iz članka 19. ne primjenjuju. Prema trećem pitanju, rizici koje klijent preuzima u pogledu zajma i financijskog instrumenta bitno se razlikuju, pa je stoga procjena prikladnosti neophodna jer je transakcija sadržavala izvedeni instrument. U ovom se pitanju ponovno polazi od gore objašnjene pretpostavke u vezi s postojanjem financijskog instrumenta, a s kojom se ne slažem.

49. Iz tih razloga nije potrebno da Sud odgovori na ovo prethodno pitanje. Međutim, podredno primjećujem sljedeće.

50. U presudi Genil 48 i Comercial Hostelera de Grandes Vinos (C-604/11, EU:C:2013:344, t. 48.) Sud je naveo da „se članak 19. stavak 9. Direktive 2004/39 treba tumačiti na način da znači, *prvo*, da se investicijska usluga nudi kao dio financijskog proizvoda samo kada čini njegov sastavni dio u vrijeme kada se taj financijski proizvod nudi klijentu i, *drugo*, da se propisima iz zakonodavstva Unije ili zajedničkim europskim standardima, koji se spominju u toj odredbi, mora omogućiti procjena rizika za klijenta i/ili uključiti obveze davanja podataka, a koji također obuhvaćaju investicijsku uslugu koja čini sastavni dio predmetnog financijskog proizvoda, kako ta usluga ne bi više podlijegala obvezama utvrđenima u članku 19.“ (moje isticanje).

51. U ovom slučaju oba su uvjeta ispunjena. *Prvo*, navodni terminski valutni ugovor bio je sastavni dio ugovora o zajmu u vrijeme kada je bio ponuđen klijentu. Naglašavam da je svrha zajma financiranje nabave automobila, zbog čega ga se može smatrati ugovorom o potrošačkom kreditu. Stoga nije potrebno raspraviti bi li zajmovi odobreni za ulaganja u financijske instrumente bili kao takvi ili *ex analogia* obuhvaćeni područjem primjene Direktive 2004/39.

*52. Drugo*, Direktivom 2008/48 o ugovorima o potrošačkim kreditima utvrđeni su zahtjevi za pružanje informacija u vezi s ugovorima o zajmu kao što je predmetni [28]. Financijske institucije stoga su dužne pružiti klijentima informacije u vezi sa zajmovima koji podrazumijevaju obveze ili transakcije koje su izražene u stranoj valuti i procijeniti njihovu kreditnu sposobnost.

53. Iz tih razloga pravilan odgovor na treće pitanje je taj da prema članku 19. stavku 9. Direktive 2004/39 procjena prikladnosti u skladu s tim člankom nije potrebna u okolnostima kao što su one u glavnom postupku.

28 — Člankom 4. Direktive 2008/48 propisane su opsežne obveze u vezi s oglašavanjem. Člancima 5. i 6. utvrđene su obveze u vezi s informacijama koje se moraju pružiti potrošaču prije sklapanja ugovora o kreditu. Te informacije, među ostalim, uključuju: uvjete kojima je uređena primjena kamatne stope (članak 5. stavak 1. točka (f)), obvezu sklapanja dodatnog ugovora o dodatnim uslugama s ciljem dobivanja kredita ili s ciljem dobivanja kredita prema uvjetima koji vrijede na tržištu (članak 5. stavak 1. točka (k)). Naposljetku, člankom 8. zahtijeva se od vjerovnika da procijene kreditnu sposobnost potrošača prije sklapanja ugovora s njima.

D – *Građanskopravne sankcije za kršenje Direktive 2004/39 (četvrto pitanje)*

54. U četvrtom pitanju sud koji je uputio zahtjev pita dovodi li nepoštovanje odredaba članka 19. stavaka 4. i 5. direktive do utvrđenja ništavosti ugovora o zajmu između banke i klijenta.

55. Člankom 51. stavkom 1. Direktive 2004/39 propisano je izricanje upravnih sankcija protiv odgovornih osoba u slučaju nepoštovanja odredbi donesenih u provedbi direktive. Međutim, Direktiva 2004/39 ne obuhvaća obvezu propisivanja građanskopravnih sankcija.

56. Kao što je Sud primijetio u presudi Genil 48 i Comercial Hostelera de Grandes Vinos (C-604/11, EU:C:2013:344, t. 57.), „u članku 51. Direktive 2004/39 […] ne navodi se niti da države članice moraju propisati ugovorne posljedice u slučaju sklapanja ugovora koji nisu u skladu s obvezama iz odredaba nacionalnog prava kojima se prenosi članak 19. stavci 4. i 5. Direktive 2004/39 niti kakve bi te posljedice mogle biti. Ako to pitanje nije uređeno pravom Unije, dužnost je unutarnjeg pravnog poretka svake države članice da odredi ugovorne posljedice neusklađenosti s tim obvezama, pod uvjetom da se poštuju načela ekvivalentnosti i djelotvornosti“.

57. Stoga bi odgovor na četvrto pitanje bio taj da je dužnost unutarnjeg pravnog poretka svake države članice da uredi ugovorne posljedice koje nastaju kada investicijsko društvo ne poštuje zahtjeve procjene koji su predviđeni u članku 19. stavcima 4. i 5. Direktive 2004/39, pod uvjetom da se poštuju načela ekvivalentnosti i djelotvornosti

58. Unatoč gornjim podrednim primjedbama, zahtjev za prethodnu odluku trebao bi se prema mojem mišljenju proglasiti nedopuštenim.

## VI – **Zaključak**

59. Iz tih razloga predlažem da Sud proglasi nedopuštenim zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Ráckevei Járásbíróság (lokalni sud iz Ráckeve) u predmetu C-312/14.